ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Γιά τόν ἀναγνώστη VII

Συντμήσεις XXV

ΓΕΝΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΤΑ ΘΕΜΕΛΙΑ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

1. Ἡ ἔννοια καί ὁ σκοπός τοῦ Δικαίου 1
A. Ὁ Ἄνθρωπος καί ἡ Πολιτεία 1
B. Σκοπός τοῦ Δικαίου καί τῆς Διοικήσεως. 2
1. Τό Δίκαιο 2
2. Ἡ Διοίκηση 3
2. Θεμελίωση καί σκοπός τῆς διοικητικῆς δικαιοσύνης **4**
A. Ἡ διάκριση τῆς δικαιοσύνης 4
B. Ὁ σκοπός τῆς Διοικητικῆς Δικαιοσύνης 5
3. Ὁ σκοπός τῆς διοικητικῆς δίκης 8
A. Οἱ διατυπωθεῖσες γνῶμες 8
B. Κριτική τῶν ἀπόψεων 9
4. Τό δικονομικό δίκαιο 11
A. Ἔννοια καί σκοπός 11
B. Ἡ σημασία καί ἡ αὐτοτέλεια τῆς διοικητικῆς δικονομίας 12
Γ. Ἡ ἑρμηνεία τῶν δικονομικῶν κανόνων 13
5. Ἡ συνταγματική κατοχύρωση τῆς δικαστικῆς προστασίας **14**
A. Ἡ ἔκταση 14
B. Ἡ ἔνταση 16
6. Διοικητικές διαφορές καί ἔνδικα βοηθήματα 17
A. Διοικητική διαφορά οὐσίας καί ἀκυρώσεως 17
B. Τά ἔνδικα βοηθήματα 20
1. Ἡ ἔννοια 20

2. Προσφυγή καί αἴτηση ἀκυρώσεως 21

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑ ΚΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ

7. Ἡ δικαιοδοσία τῶν διοικητικῶν δικαστηρίων 23
8. Ἡ ἁρμοδιότητα τῶν διοικητικῶν δικαστηρίων 30
Α. Καθ' ὕλην ἁρμοδιότητα 30
1. Τριμελές Πρωτοδικεῖο 31
2. Μονομελές Πρωτοδικεῖο 31
3. Πρόεδρος Πρωτοδικῶν 32
4. Τριμελές Ἐφετεῖο 33
5. Μονομελές Ἐφετεῖο 35
6. Προσδιορισμός ἀντικειμένου τῆς διαφορᾶς 36
7. Συμβούλιο Ἐπικρατείας 38
Β. Κατά τόπον ἁρμοδιότητα ἤ δωσιδικία 39
1 Δωσιδικία τῆς ἕδρας 39
2. Συντρέχουσα δωσιδικία: 40
3. Δωσιδικία τοῦ τόπου ἐκτελέσεως 40
4. Δωσιδικία τῆς συνάφειας 40
9. Θέματα ἁρμοδιότητος ἐπί ἀγωγῆς **40**
10. Κανονισμός ἁρμοδιότητος καί παραπομπή 42
Α. Κανονισμός 42
Β. Παραπομπή 44
11. Ἐξέταση δικαιοδοσίας-ἁρμοδιότητος 46
Α. Τό κρίσιμο χρονικό σημεῖο 46
Β. Διατήρηση δικαιοδοσίας καί ἁρμοδιότητος. 47
Γ. Ἡ ἔλλειψη δικαιοδοσίας καί ἁρμοδιότητος 49

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

12. Ἡ ἐξαίρεση δικαστῶν **53**
Α. Τό θεμέλιο 53
Β. Ὁ ἀποκλεισμός 54
Γ. Ἡ ἀποχή ἤ αὐτοεξαίρεση 55
Δ. Ἡ ἐξαίρεση 57

13. Διαδικαστικές πράξεις-ἔγγραφα. Δικόγραφα ... 61
Α. Ἡ ἔννοια ... 61
Β. Χαρακτηρισμός καί εἴδη ... 62
Γ. Ἀνάκληση-παραίτηση-αἵρεση-προθεσμίες-ἑρμηνεία ... 66
Δ. Διαδικαστικές πράξεις ἐκτός ἕδρας ... 67
Ε. Δικόγραφα καί διαδικαστικά ἔγγραφα ... 68
14. Δικονομικές ἀκυρότητες ... 73
Α. Ἡ ἔννοια ... 73
Β. Συγγενεῖς ἔννοιες ... 74
Γ. Λόγοι ἀκυρότητος ... 71
Δ. Συνέπειες ... 79
15. Ὑπερδρομή ... 79
16. Προθεσμίες ... 80
Α. Ὁ σκοπός καί οἱ διακρίσεις ... 80
Β. Ὑπολογισμός ... 82
1. Ἡ ἔναρξη ... 82
2. Ἡ λήξη ... 83
3. Ἀργίες ... 84
Γ. Ἡ διαδρομή τῶν προθεσμιῶν ... 85
17. Ἐπιδόσεις ... 89
Α. Ἔννοια καί χαρακτήρας ... 89
Β. Τόπος,τρόπος καί χρόνος ἐπιδόσεως ... 90
Γ. Ὄργανα καί παραγγελία ἐπιδόσεως ... 93
1. Τά ὄργανα ... 93
2. Ἡ παραγγελία ... 94
Δ. Πρός τό Δημόσιο καί ν.π.δ.δ ... 95
Ε. Πρός ἰδιῶτες ... 96
1. Ὁ ἰδιώτης ... 96
2. Ἡ κατοικία ... 97
3. Ὁ χῶρος ἐργασίας ... 98
4. Ἡ προσωρινή ἀπουσία ... 99
Στ. Εἰδικές περιπτώσεις ... 100
Ζ. Στήν ἀλλοδαπή καί σέ ἀγνώστου διαμονῆς ... 102
1. Γνωστή διεύθυνση στήν ἀλλοδαπή ... 102
2. Ἐπίδοση σέ ἀγνώστου διαμονῆς ... 103
Η. Θυροκόλληση ... 104
Θ. Ἔκθεση καί συντέλεση ἐπιδόσεως ... 106

1. Ἡ ἔκθεση 106
2. Ἡ συντέλεση ἐπιδόσεως 108
18. Οἱ θεμελιώδεις ἀρχές τῆς διοικητικῆς δίκης 109
Α. Ἀνακριτική ἀρχή 110
Β. Ἐλευθερία διαθέσεως 110
Γ. Ἐκτίμηση εἰσαγωγικοῦ δικογράφου 111
Δ. Ἀρχή ὀρθότητος καί ταχύτητος 112
Ε. Ἀρχή οἰκονομίας τῆς δίκης 113
Στ. Ὄχι δυσμενεῖς συνέπειες ἀπό τήν ἐρημοδικία 114
Ζ. Αὐτεπάγγελτος ἔλεγχος διαδικαστικῶν προϋποθέσεων 114
Η. Ἔγγραφη καί προφορική διαδικασία 114
Θ. Ἀρχή δημοσιότητος 115
Ι. Εὐπρεπής διατύπωση δικογράφων 116
ΙΑ. Καλόπιστη διεξαγωγή δίκης 116
ΙΒ. Ἰσότητα διαδίκων καί ἑκατέρωθεν ἀκρόαση 119

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

19. Ἱστορική ἐξέλιξη τῆς ἀγωγῆς 121
Α. Στό Ἑλληνικό Δίκαιο 121
Β. Στό Ρωμαϊκό Δίκαιο 122
20. Ἡ οὐσιαστική καί δικονομική ἔννοια τῆς ἀγωγῆς 124
21. Οἱ δικονομικές διακρίσεις 125
Α. Ἡ ἀναγνωριστική ἀγωγή 125
Β. Ἡ καταψηφιστική ἀγωγή 128
Γ. Ἡ διαπλαστική ἀγωγή 130
22. Ἡ ἀγωγή στή διοικητική δικονομία 130
Α. Ἡ διαφορά ἀπό τήν πολιτική δικονομία 130
Β. Τό ἀντικείμενο τῆς ἀγωγῆς στόν ΚΔΔ 131
1. Ἀντικείμενο καί μορφή 131
2. Προσδιορισμός τοῦ ἀντικειμένου τῆς ἀγωγῆς 132
3. Σχέση ἀγωγῆς, προσφυγῆς, αἰτήσεως ἀκυρώσεως 133
23. Ἡ ἀνταγωγή 136
Α. Ἔννοια καί νομική φύση 136
Β. Στόν ΚΔΔ 137
Γ. Προϋποθέσεις 138

Δ. Τρόπος καί χρόνος ἀσκήσεως 141
Ε. Συνέπειες τῆς ἀνταγωγῆς 141

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

ΔΙΑΔΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

24. Ἱκανότητα διαδίκου 143
25. Δικανική ἱκανότητα 145
Α. Φυσικῶν προσώπων 145
Β. Νομικῶν προσώπων 146
26. Δικολογική ἱκανότητα 148
27. Δικαστική πληρεξουσιότητα 149
Α. Δημοσίου καί ν.π.δ.δ. 149
Β. Λοιπῶν διαδίκων 149
Γ. Διορισμός-λήξη 150
28. Ἀντίκλητος 153
29. Νομιμοποίηση τῶν διαδίκων 157
Α. Ἔννοια καί διάκριση ἀπό συγγενεῖς ἔννοιες. 157
Β. Ἐνεργητική νομιμοποίηση 157
1. Φυσικό ἤ νομικό πρόσωπο ἰδιωτικοῦ δικαίου 157
2. Μή δικαιοῦχος διάδοχος 159
3. Δημόσιο νομικό πρόσωπο 160
Γ. Παθητική νομιμοποίηση 161
Δ. Ὡς στοιχεῖο τοῦ δικογράφου 163
30. Ἔννομο συμφέρον 164
Α. Ἔννοια διάκριση ἀπό νομιμοποίηση 164
Β. Προϋποθέσεις 166
31. Ἔλλειψη ὑποχρεωτικῆς κατεστημένης διαδικασίας 171
32. Ὕπαρξη οὐσιαστικοῦ δικαιώματος 172

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

Η ΣΥΝΘΕΤΗ ΔΙΚΗ

Τίτλος Πρῶτος

Ἡ κυρία παρέμβαση

33. Ἔννοια 175
34. Χαρακτήρας 176

35. Προϋποθέσεις **178**
Α. Τρίτος 178
Β. Ἔννομο συμφέρον 178
Γ. Χρόνος ἀσκήσεως 179
36. Συνέπειες 181

Τίτλος Δεύτερος

Ἡ πρόσθετη παρέμβαση

37. Ἔννοια καί εἴδη **182**
Α. Ἡ ἔννοια 182
Β. Αὐτοτελής πρόσθετη παρέμβαση 183
38. Προϋποθέσεις **184**
Α. Τρίτος 184
Β. Δίκη ἐκκρεμής 185
Γ. Ἔννομο συμφέρον 185
Δ. Χρόνος ἀσκήσεως 188
39. Συνέπειες 189
40. Ἀνακοίνωση δίκης 190

Τίτλος Τρίτος

Ἡ ὁμοδικία

41. Ἡ ἔννοια **192**
42. Δυνητική ὁμοδικία 192
Α. Προϋποθέσεις 193
Β. Συνέπειες 199
43. Ἀναγκαστική ὁμοδικία 202
Α. Προϋποθέσεις 203
Β. Συνέπειες 206
44. Ἔλλειψη προϋποθέσεων ὁμοδικίας 208
45. Προσεπίκληση **210**

Τίτλος Τέταρτος

Πλειονότητα ἀγωγῶν

46. Ἡ συνάφεια 213
Α. Προϋποθέσεις 214

Β. Διαφορά ἀπό ὁμοδικία καί σώρευση. 216
47. Ἡ ἀντικειμενική σώρευση 217
48. Συνεκδίκαση - Χωρισμός **218**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ

ΤΟ ΔΙΚΟΓΡΑΦΟ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

49. Προσδιορισμός τοῦ ἀντικειμένου τῆς διαφορᾶς 221
50. Ὁρισμένο αἴτημα **225**
51. Ἡ ἀοριστία τῆς ἀγωγῆς **229**
52. Ἀγωγή ὑπό αἵρεση **235**
53. Ἀγωγή μέ ἐπικουρική βάση **236**
Α. Δικονομική καί οὐσιαστική ἐπικουρικότητα 236
Β. Ἐπικουρική ἤ διαζευκτική ἐναγωγή περισσοτέρων 239
54. Ἡ ἄσκηση τῆς ἀγωγῆς **242**
55. Προδήλως ἀπαράδεκτο/ἀβάσιμο ἔνδικο βοήθημα/μέσο) 244

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΟΟ

ΟΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

56. Γενικά **249**

Τίτλος Πρῶτος

Δικονομικές συνέπειες

57. Ἡ ἐκκρεμοδικία 250
Α. Ἡ ἔννοια καί ὁ χαρακτήρας 250
Β. Συγγενεῖς ἔννοιες 251
1. Ἐκκρεμότητα 251
2. Δεδικασμένο 252
Γ. Προϋποθέσεις 253
1. Ἄσκηση ἀγωγῆς 253
2. Ταυτότητα διαφορᾶς 254
3. Ταυτότητα αἰτήματος 254
4. Ταυτότητα διαδίκων 255
Δ. Τρόπος καί χρόνος προβολῆς 256
Ε. Ἀπόδειξη 257
Στ. Συνέπειες τῆς ἐκκρεμοδικίας 258

Ζ. Λήξη, ἀναβίωση καί ἀνατροπή ἐκκρεμοδικίας 258
1. Λήξη 258
2. Ἀναβίωση 259
3. Ἀνατροπή 260
58. Τό ἀμετάβλητο τοῦ αἰτήματος 260
59. Μεταβολή ἤ περιορισμός τοῦ αἰτήματος 262
Α. Ἡ μεταβολή 262
Β. Ὁ περιορισμός 263
Γ. Χρονικά ὅρια 264
60. Τό ἀμετάβλητο τῆς βάσεως τῆς ἀγωγῆς. 265
61. Ἀπαράδεκτο δευτέρας ἀγωγῆς 268
Α. Ἡ ἔννοια καί ἡ θεμελίωση 268
Β. Προϋποθέσεις. Συνέπειες 270
1. Προϋποθέσεις 270
2. Συνέπειες 272
Γ. Ἀποφατικός προσδιορισμός τῆς δευτέρας ἀγωγῆς. 273
62. Τό παραδεκτό τῆς δευτέρας ἀγωγῆς καί οἱ συνέπειες 276

Τίτλος Δεύτερος

Οὐσιαστικές συνέπειες

63. Ἡ διακοπή τῆς παραγραφῆς 279
64. Παραγραφή ἐν ἐπιδικίᾳ 280
65. Τοκοφορία 281
Α. Ἔννοια καί διακρίσεις τόκου **281**
Β. Τόκος ὑπερημερίας. Ὄχληση 282
1. Ἡ ἔννοια 282
2. Στό ἰδιωτικό δίκαιο 283
3. Στό δημόσιο δίκαιο 285
Γ. Τόκος ἐπιδικίας 288
1. Χρηματική ὀφειλή 288
2. Ἐπίδοση ἀγωγῆς 289
Δ. Ἐπί ἀναγνωριστικοῦ αἰτήματος 290
1. Τόκοι ἐπιδικίας 290
2. Τόκοι ὑπερημερίας 291
Ε. Ἀνατοκισμός 292
66. Λοιπές συνέπειες 294

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑΤΟ

Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ ΔΙΚΗΣ

Τίτλος Πρῶτος

Προπαρασκευή τῆς συζητήσεως

67. Ὁρισμός δικασίμου. Κλητεύσεις. Ἐπιδόσεις ... 297
68. Ὑποχρεώσεις τοῦ Δημοσίου ἤ ν.π.δ.δ ... **300**
69. Δικαιώματα διαδίκων ... ***301***
Α. Γνώση τῆς δικογραφίας ... 301
Β. Πρόσθετοι λόγοι ... 301
70. Θεραπεία τυπικῶν ἐλλείψεων ... **304**

Τίτλος Δεύτερος

Ἡ συζήτηση

71. Ἡ ἐκφώνηση ... **306**
72. Ὑπομνήματα ... **308**
73. Ἡ βιαία διακοπή τῆς δίκης ... **310**
74. Κατάργηση δίκης ... **313**
Α. Ἔκλειψη τοῦ ἀντικειμένου ... 313
Β. Παραίτηση ... 314
Γ. Μή ἐπανάληψη τῆς δίκης ... 319
Δ. Ἡ ἀπόφαση ἐπί καταργήσεως ... 319

ΕΙΔΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Η ΕΥΘΕΙΑ ΑΓΩΓΗ

75. Γενικές παρατηρήσεις ... **321**
76. Τό ἀντικείμενο ... **322**
Α. Ἡ χρηματική ἀξίωση ... 322
Β. Ἐπί διοικητικῶν συμβάσεων ... 325
1. Ἡ ἔννοια ... 325
2. Σύμβαση δημοσίου ἔργου ... 326
3. Σύμβαση προμηθείας –παροχῆς ὑπηρεσιῶν ... 327
77. Ἀρνητική ἀγωγή ... **327**
78. Ἡ ἀποτίμηση τῆς χρηματικῆς ἀξιώσεως ... **328**

79. Παραγραφή 329

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Η ΑΓΩΓΗ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΩΣ

Τίτλος Πρῶτος

Γενικές παρατηρήσεις

80. Εἰσαγωγικές σκέψεις.....335
81. Τό θεμέλιο καί ἡ φύση τῆς ἀξιώσεως 337
82. Τό ἔνδικο βοήθημα.....339
Α. Ἡ ἀγωγή..... 339
Β. Ἡ προσφυγή..... 339
Γ. Ἡ αἴτηση ἀκυρώσεως..... 341
Δ. Ἡ πολιτική ἀγωγή-ἀδίκως καταδικασθείς.....**342**
83. Διάκριση τῆς εὐθύνης.....343
Α. Δικαιοπρακτική (συμβατική) εὐθύνη..... 343
Β. Προσυμβατική εὐθύνη 344
Γ. Ἐξωσυμβατική (ἀδικοπρακτική) εὐθύνη..... 345
Δ. Ἀδικαιολόγητος πλουτισμός..... 347

Τίτλος Πρῶτος

Ἡ συρροή ἀξιώσεων

84. Συρροή συμβατικῆς καί ἀδικοπρακτικῆς εὐθύνης. 347
Α. Διάκριση τῆς συρροῆς ἀπό τή σώρευση. 347
Β. Συρροή στό ἀστικό δίκαιο 348
Γ. Συρροή στό διοικητικό δίκαιο 351
85. Συρροή ἀδικοπρακτικῆς καί προσυμβατικῆς εὐθύνης.....352

Τίτλος Δεύτερος

Προϋποθέσεις πρός ἀποζημίωση

86. Νόμιμος λόγος εὐθύνης.....353
Α. Στό ἀστικό δίκαιο 353
Β. Στό διοικητικό δίκαιο **354**
87. Πράξη.....359
Α. Διοικητική πράξη..... 359
Β. Ὑλική πράξη.....**360**

88. Παράλειψη 361
1. Ἐκδόσεως ἀτομικῆς διοικητικῆς πράξεως 361
2. Ἐσωτερικῆς ἐνέργειας 361
3. Παράλειψη διενεργείας ὑλικῆς πράξεως 362
4. Παράλειψη νομοθετήσεως 364
89. Παρανομία 366
90. Θεμιτή παρανομία 372
91. Πράξεις διακινδυνεύσεως. Νόμιμες πράξεις 374
92. Ὁ δικαστικός ἔλεγχος τῆς παρανομίας 376
93. Ὄργανο πού ἀσκεῖ δημόσια ἐξουσία. 378
Α. Ὄργανο 378
Β. Ἄσκηση δημόσιας ἐξουσίας 383
Γ. Προσωπική εὐθύνη 385
94. Ὑπαιτιότητα 386
95. Τυχηρόν καί ἀνωτέρα βία 388
Α. Τυχηρόν 388
Β. Ἀνωτέρα βία 389
96. Αἰτιώδης σύνδεσμος ἤ συνάφεια 394
97. Εὐθύνη περισσοτέρων 396

Τίτλος Τρίτος

Ζημία καί ἀποζημίωση

98. Ζημία 397
99. Ἄμεση καί ἔμμεση ζημία, ἀμέσως καί ἐμμέσως ζημιωθείς 398
100. Πλήρης ἀποζημίωση 401
101. Παροῦσα, θετική, ἀποθετική ζημία, ἀρνητικό διαφέρον 403
Α. Παροῦσα ζημία 403
Β. Θετική ζημία 403
Γ. Διαφυγόν κέρδος 404
Δ. Ἀρνητικό διαφέρον 407
102. Μέλλουσα καί ἐπιγενομένη ζημία 407
103. Τό εἶδος τῆς ἀποζημιώσεως 410
104. Ὁλική καταστροφή 411
105. Μερική καταστροφή 411
106. Στέρηση χρήσεως 412
107. Βλάβη τοῦ σώματος ἤ τῆς ὑγείας 413

108. Θανάτωση 417

Τίτλος Τέταρτος

Προσδιορισμός καί περιορισμός τῆς ἀποζημιώσεως

109. Ὁ κρίσιμος χρόνος ὑπολογισμοῦ 420
110. Ἡ ἀποτίμηση τῆς ζημίας 422
111. Συντρέχον πταῖσμα καί δημόσιο συμφέρον 423
A. Συντρέχον πταῖσμα 423
B. Δημόσιο συμφέρον **428**
112. Συνυπολογισμός ζημίας καί ὠφέλειας 429
113. Τό περιελθόν 433
114. Παροχή τοῦ τρίτου καί ὑποκατάσταση 434
115. Περιοδική ἀποζημίωση καί ἀναπροσαρμογή 436
A. Περιοδική ἀποζημίωση 436
B. Ἀναπροσαρμογή τῆς ἀποζημιώσεως 438
116. Ἡ φύση τῆς ἀποζημιώσεως 439

Τίτλος Πέμπτος

Ἡ χρηματική ἱκανοποίηση

117. Ἠθική βλάβη, ψυχική ὀδύνη *439*
A. Γενικά 439
B. Σχέση ἄρθ. 932 ΑΚ μέ ἄρθ. 57, 59 ΑΚ 440
118. Ἡ ἠθική βλάβη 443
Α. Ἡ ἔννοια 443
Β. Ἡ ἐνδεικτική ἀπαρίθμηση 445
119. Ἡ ψυχική ὀδύνη 446
120. Τό νομικό θεμέλιο καί ὁ χαρακτήρας 448
121. Διακρίσεις καί λόγοι ἐπιδικάσεως 449
122. Ἡ εὔλογη χρηματική ἱκανοποίηση. 452
Α. Ἔννοια καί κριτήρια 452
Β. Ἡ ἀρχή τῆς ἀναλογικότητος 457
123. Δικαιοῦχος - Ὑπόχρεος 459
124. Παραγραφή 462

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

Η ΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΑΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΟΥ ΠΛΟΥΤΙΣΜΟΥ

125. Γενικές παρατηρήσεις 469
Α. Ἡ θεμελίωση 469
1. Ἠθικές καί κοινωνικές ἀντιλήψεις 469
2. Οἱ κλασσικοί 470
Β. Ἡ ὑπαγωγή στά διοικητικά δικαστήρια 470
126. Ἡ διάκριση ἀπό ἄλλες ἐνοχές ἐκ τοῦ νόμου 472
Α. Ἡ ἀποζημίωση 472
Β. Διοίκηση ἀλλοτρίων **473**
127. Οὐσιαστικές προϋποθέσεις 474
Α. Πλουτισμός 474
Β. Πλουτισμός ἀπό τήν περιουσία ἤ ἐπί ζημίᾳ ἄλλου 475
Γ. Πλουτισμός ἄνευ νομίμου αἰτίας 476
1. Ἡ αἰτία 476
2. Ἡ ἐνδεικτική ἀπαρίθμηση 478
128. Ἀποκλεισμός ἀναζητήσεως ἀδικαιολογήτου πλουτισμοῦ. 481
Α. Στό ἰδιωτικό δίκαιο 481
Β. Στίς διοικητικές διαφορές 482
129. Ἀντικείμενο ἀποδόσεως 483
Α. Αὐτούσια ἡ παροχή 483
Β. Τό περιελθόν 484
Γ. Κρίσιμος χρόνος τοῦ ἀντικειμένου ἀποδόσεως 485
Δ. Ἐπί ὀφειλῆς σέ συνάλλαγμα 486
130. Ἔνδικα βοηθήματα καί ἁρμόδιο δικαστήριο 486
Α. Ἡ ἀγωγή 486
Β. Ἡ προσφυγή 487
Γ. Ἡ αἴτηση ἀκυρώσεως 489
Δ. Ἡ ἔνσταση καί ἡ ἀνακοπή 489
131. Ἡ φύση τῆς ἀγωγῆς. Κυρία ἤ ἐπικουρική ; 490
Α. Ἡ φύση τῆς ἀγωγῆς 490
Β. Κυρία ἤ ἐπικουρική ; 491
132. Παραγραφή 495
Α. Στίς ἰδιωτικές διαφορές 495
Β. Στίς διοικητικές διαφορές 495
133. Δεδικασμένο. Ἔνδικα μέσα 497

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

Η ΠΛΑΓΙΑΣΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

134. Γενικές παρατηρήσεις 499
135. Ὁ σκοπός καί ἡ φύση 500
Α. Ὁ σκοπός 500
Β. Ἡ φύση 500
136. Προϋποθέσεις 502
Α. Νομιμοποίηση 502
1. Ἐνάγων ***502***
2. Ἐναγόμενος 503
Β. Ἔννομο συμφέρον 504
1. Ὁ δανειστής 504
2. Δικαίωμα κεκτημένο περιουσιακό μή προσωποπαγές 506
3. Ἀδράνεια τοῦ ὀφειλέτη 507
Γ. Τό αἴτημα 508
1. Ὑπέρ τοῦ ὀφειλέτου ***508***
2. Θετικό· ἀναγνωριστικό 509
137. Σώρρευση. Ἀσφαλιστικά μέτρα-Ἐκτέλεση-Παραγραφή 510
138. Ἡ διαδικασία 511
Α. Ὑποχρεώσεις καί δικαιώματα ἐνάγοντος 511
Β. Δικαιώματα ὀφειλέτη 512
139. Ἡ ἀπόφαση καί οἱ συνέπειες 513
Α. Ἡ ἀπόφαση 513
Β. Τό δεδικασμένο ***513***
1. Ὡς πρός τόν ἐνάγοντα-δανειστή 513
2. Ὡς πρός τόν ὀφειλέτη τοῦ ἐνάγοντος 514
Γ. Τά ἔνδικα μέσα 516

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

ΠΑΡΕΜΠΙΠΤΟΥΣΑ ΑΓΩΓΗ

140. Γενικά 517
141. Παρεμπίπτον ζήτημα καί παρεμπίπτουσα ὑπόθεση 518
142. Αὐτοτελής καί παρεπομένη παρεμπίπτουσα ἀγωγή 519
143. Διάδικοι 519
144. Ἀντικείμενο καί χαρακτηριστικά τῆς ἀγωγῆς 520

Α. Παρεπομένη τοῦ κυρίου ἀντικειμένου **520**
Β. Συμπληρωματική τῆς ἀρχικῆς παροχῆς **521**
145. Χρόνος καί τρόπος ἀσκήσεως **523**
146. Σχέση κυρίας καί παρεμπίπτουσας ἀγωγῆς **525**
147. Τύχη τῆς παρεμπίπτουσας ἀγωγῆς-Ἀπόφαση **526**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

Η ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

148. Στήν Πολιτική Δικονομία **527**
Α. Ὁ σκοπός 527
Β. Ἱστορική ἐξέλιξη 528
Γ. Συγγενικές ρυθμίσεις 529
149. Στή Διοικητική Δικονομία **529**
150. Οὐσιαστικές προϋποθέσεις **530**
Α. Τελεσίδικη ἤ ἀνέκκλητη ἀπόφαση 530
Β. Περιοδική παροχή 532
Γ. Οὐσιώδης μεταβολή τῶν συνθηκῶν 533
1. Ἡ ἔννοια 533
2. Τό παραδεκτό ***535***
151. Δικονομικές προϋποθέσεις **536**
Α. Ἡ δικαιοδοσία καί ἁρμοδιότητα **536**
1. Δικαιοδοσία 536
2. Ἁρμοδιότητα 527
Β. Τό ἔνδικο βοήθημα 538
1. Ἀγωγή 538
2. Ἡ προσφυγή 540
3. Ἡ αἴτηση ***540***
Γ. Νομιμοποίηση 541
1. Στόν ΚΠολΔ 541
2. Στόν ΚΔΔ 541
Δ. Τό περιεχόμενο τῆς ἀγωγῆς 541
Ε. Ἡ ἀπόδειξη 542
ΣΤ. Ἀπόφαση καί ἔνδικα μέσα 543
152. Ἡ νομική φύση τῆς ἀγωγῆς **543**
153. Ἀσφαλιστικά μέτρα-Ἐκτέλεση **544**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ

Η ΑΞΙΩΣΗ ΑΠΟ ΠΡΟΣΥΜΒΑΤΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ

Τίτλος Πρῶτος

Γενικές παρατηρήσεις

154. Προδιάθεση 547
155. Διάκριση ἀπό συγγενεῖς ἔννοιες 548
156. Ἡ νομική φύση 549
157. Ἔκταση ἰσχύος. Περιορισμός τῆς εὐθύνης 550
Α. Ἔκταση ἰσχύος 550
Β. Αὐξομείωση τῆς εὐθύνης 551
158. Συρροή προσυμβατικῆς καί συμβατικῆς εὐθύνης 552

Τίτλος Δεύτερος

Προϋποθέσεις

159. Στάδιο διαπραγματεύσεων 554
Α. Ἡ ἔναρξη 554
Β. Ἡ λήξη 556
160. Συμπεριφορά ἀντίθετη πρός καλή πίστη καί συναλλακτικά ἤθη 557
161. Ὑποχρεώσεις τῶν μερῶν 560
162. Ὑποκείμενα τῆς εὐθύνης 563
163. Ὑπαιτιότητα 564
164. Ἡ ἀποζημίωση 565
Α. Ζημία καί ἔκταση ἀποζημιώσεως 565
Β. Αἰτιώδης συνάφεια 568
165. Δικονομικά 570
Α. Δικαιοδοσία 570
Β. Τό ἔνδικο βοήθημα καί ἡ ἁρμοδιότητα 571
Γ. Παραγραφή 572
Βιβλιογραφία 573
Εὑρετήριο νόμων 585
Ἀλφαβητικό Εὑρετήριο 589
Βιβλία τοῦ ἰδίου 599